

עו"ד אביחי אהרונוף

מה יעלה בגולה של צוואה הודדית כאשר מתברר, כי אחד המצווים בה לא היה כשיר לערוך צוואה?

לבצע חלוקת רכוש לילדיהם בעודו בחיים. באופן כללי נאמר, כי צוואות הודדיות כפופות לכללים מסוימים ולתנאי ביטול מסוימים שחלקם ניתנים להתניה בהסכמת הצדדים.

כאשר אדם עורך צוואה ניתן לבקש מבית המשפט שלא ליתן צו לקיום צוואתו, לאחר פטירתו, בטענה שאותו אדם לא היה כשיר לערוך צוואה (ובשל טענות אחרות). במקרה בו בית המשפט יגיע להחלטה, שאכן אותו אדם לא היה כשיר לערוך צוואה הוא יכול להורות על כך שהיא בטלה ולא לתת צו לקיומה ואז תחול צוואה קודמת שערך (בהנחה שהיה כשיר שעה שערך אותה) או הסדרי הירושה על פי דין.

תשובה לשאלת השלכות חוסר כשירותו של מצווה הופכת מורכבת יותר עת מדובר בצוואה הודדית ואדגים להלן: אברהם ושרה בני זוג וערכו צוואות הודדית במסגרתן הורישו האחד לשני את רכושם ולאחר מכן כל אחד מהם הוריש את הרכוש שלושת ילדיהם לא בחלקים שווים. אברהם הלך לעולמו וכלל רכושם עבר במלואו לשרה, על יסוד הוראות הצוואה ההודדית. שרה מילאה את ימיה והלכה לעולמה וכעת עולה טענה, ששרה לא הייתה כשירה לערוך צוואה. היא וטענה זאת תתקבל תהיה לכך השלכה בהתייחס לרכוש שהוריש אברהם לשרה, שהרי אברהם לא היה עושה כן אם היה יודע, שייקבע שצוואתה של שרה אינה תקפה ולכן עזבונה יחולק על פי דין ולא על פי הוראות צוואתה (כך שילדיה יירשו את עזבונה בחלקים שווים) ולא כפי שביקשו אברהם ושרה להוריש.

מקרה, שהגיע לבית המשפט המחוזי, עוסק במקרה דומה בו יצחק ורבקה היו הוריהם של שישה ילדים וערכו צוואה

מושכלות יסוד בדיני הירושה הינן, שלאדם קיים החופש לצוות והמצווה לקיים את דברי המת ובתי המשפט עושים מאמץ ליישם זאת לאחר שהם למדים את עובדות המקרים המגיעים לפנייהם בדיעבד ומנסים להתחקות אחר הנסיבות וזאת כאשר המצווה אינו יכול להופיע בפניהם. בשנת 2005 תוקן חוק הירושה, התשכ"ה-1965 ובתיקון זה הוסדרה האפשרות של שני מצווים לערוך צוואה הודדית במסגרתה מסתמך כל אחד מהמצווים על צוואתו של המצווה השני. כדוגמה נביא בני זוג נשואים, שיש להם שלושה ילדים ומבקשים בפטירת הראשון מהם להעביר את כל רכושם לבן הזוג הנותר ולאחר פטירת בן הזוג הנותר להעביר את רכושם לשלושת ילדיהם בחלוקה מסוימת. בהורשה בדרך זאת, כל אחד מבני הזוג המצווה זאת בצוואתו מסתמך על כך, שכן זוגו מצווה ציווי דומה בצוואתו כדי שמי מהם שיוותר בחיים לא יצטרך

שערו בנפשכם סיטואציה בה אדם הוריש בצוואה מוקדמת את כל רכושו לבת זוגו אותה עת (לא במסגרת צוואה הודדית). לימים עלו יחסיהם על שרטון והם נפרדו. לאחר מכן, הכיר אותו אדם את אהבת חייו והם חיו יחד שנים רבות וערכו צוואה הודדית. לאחר פטירתם התקבלה טענת אחד היורשים, שהאשה לא הייתה כשירה לערוך צוואה ולכן בוטלה הצוואה ההודדית שערכו. כאשר מגיעים לבחון אלו ציוויי הורשה יחולו הרי שהצוואה המוקדמת בה הוריש את אותו אדם כל רכושו לבת זוגו הראשונה יחולו, ככל שצוואה זאת לא בוטלה כדין.

דוגמאות אלו הינן בבחינת ראשית טעימה מהסוגיות שעוללות להיווצר בהורשה גם במקרה בו ביקשנו ודאות בדרך של עריכת צוואה הודדית ולכן, חשוב לערוך תכנון הון משפחתי במסגרתו תשאלנה השאלות ותתקבלנה התשובות, שיציגו את התמונה המלאה למצב הדברים וכך יהיה ניתן להימנע מ"תאונות ירשה" מסוג זה.

עו"ד אביחי אהרונוף מומחה בתחומי תכנון ההון המשפחתי למשפחות עתירות הון ומשפחות מן הישוב (הכולל: צוואות חכמות, ייפויי כח מתמשכים, נאמנויות, העברה בינדורית, נדל"ן ועוד) ובמשפט מסחרי (מקומי ובינלאומי) ומייצג חברות ציבוריות, פרטיות ויחידים. פרטי התקשרות: www.aharonoff-law.com, טלפון: 050-7676715.
*החיבור נכתב בלשון זכר ואולם מתייחס לשני המינים.
**המידע המופיע למעלה אינו בגדר ייעוץ משפטי למקרה ספציפי או המלצה וכל מקרה דורש היוועצות בעורך דין.

הודדית בפני נוטריין במסגרתה הורישו נכס מסוים לילד אחד כאשר לבן הזוג הנותר העניקו זכות מגורים בנכס לכל ימי חייו בן הזוג הנותר (להלן - "הצוואה הנוטריונית"). עוד נקבע, בהתייחס לזכויות בנכס אחר שהעניק יצחק לבנו במתנה, שככל שמתנה זאת לא תירשם עד פטירת האב יהיה הבן רשאי לרשום את זכותו בנכס בטאבו על יסוד הצוואה. לאחר פטירת בני הזוג טען נכדם, כי קיימת צוואה מאוחרת, לצוואה הנוטריונית, שנערכה בפני עדים, ובמסגרתה הוריש יצחק לנכדו את כל רכושו, כלומר הנכס שהוענק במתנה אף הוא חלק מהנכסים שיירש הנכד. הנכד העביר לבית המשפט עותק מהצוואה היות שלא הצליח לאתר את הצוואה המקורית. בית המשפט המחוזי קבע, כי במקרה בו הוכח שאחד מבני הזוג, עורכי הצוואה ההודדית, לא היה כשיר לעריכת צוואה יש להורות על ביטול הצוואה ההודדית, כלומר לבטל את הצוואה של שני בני הזוג.

קביעה זאת שוללת את הוודאות של המצויים במשותף במסגרת צוואה הודדית היות שגם לאחר שבני הזוג ערכו את הצוואה המשותפת הם אינם יכולים להיות בטוחים, שהחלוקה של עזבונם תתבצע בהתאם לרצונותיהם, שכן היה ויוכח שאחד מבני הזוג לא היה כשיר לעריכת צוואה, בשעת עריכתה, תבוטל הצוואה ההודדית, שערכו שני בני הזוג (גם הכשיר) ובמקומן תיכנס לתוקף צוואה אחרת שערך (ככל שערך) בן הזוג הכשיר והיה ולא ערך, יחולו הסדרי ההורשה על פי דין, שאינם עולים בהכרח בקנה אחד עם הציוויים שנקבעו בצוואה ההודדית.

Finansim פיננסים ניהול הון פרטי

ייעוץ השקעות מתקדם ללקוחות הבנקאות הפרטית

שרותי פמילי אופיס + ייעוץ השקעות מתקדם
ללקוחות הבנקאות הפרטית והבנקאות הבינלאומית

לפרטים נוספים ו/או לקביעת פגישה אישית לא מחייבת:
07777-83000, www.nihulhon.co.il

* תהליך ייעוץ ההשקעות נעשה בהתאמת צרכים אישי ללקוח הן מהיבט התשואות הצפויות והסיכון המתאם לכל משקיע